

Andrea Sudarević
Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
Gradska i sveučilišna knjižnica Osijek
andreas@gkos.hr

Metafora knjige autorice Ivane Despot smatra se iznimno važnim gradivom za istraživače u društvenim znanostima, posebice onima iz polja informacijskih znanosti. Glavna tema ove knjige jesu novi oblici knjige i oblikovanje sadržaja za digitalni medij, a fenomen integracije digitalne tehnologije u nakladnički sadržaj proširio je temu na područje oblikovanja tehnologije te razumijevanje i usvajanje novih proizvoda. Autorica svojim analitičkim pristupom daje novo viđenje nakladničkih procesa i kroz pet tematskih cjelina opisuje knjigu, tehnologiju i oblikovanje digitalnog sadržaja.

Prvo poglavlje knjige nosi naziv *Tehnologija* u kojem se na samom početku iznosi problematika te riječi, njezina prijevoda i značenja. Stoga autorica ističe razliku između riječi *tehnologija* i *tehnika* te objašnjava koju će terminologiju koristiti u nastavku. Iznoseći definicije različitih autora pokušava definirati tehnologiju, ali na kraju prihvata stavove određenih autora koji tvrde da umjesto definiranja tehnologije treba postavljati pitanja o načinu na koji čovjek upotrebljava tehnologiju, odnosno, što je tehnologija u rukama čovjeka, a ne pitanja o samoj tehnologiji. Slijedi uvod u temu same knjige i naznaka da će se u ostalim poglavljima nastojati pridonijeti razumijevanju današnje pozicije digitalnih nakladničkih proizvoda te utvrđivanju prakse korištenja tehnologije u oblikovanju.

Knjiga i tehnologija naziv je sljedećeg poglavlja koje jasno daje naznaku o sljedećem tekstu. Započinje tvrdnjom kako je knjiga izum koji je ostavio najviše traga u našoj civilizaciji. Od majstorskih zanata i vještina do današnjeg digitalnog doba, postupci za oblikovanje i stvaranje skup su različitih tehnologija koje su se usavršavale tijekom povijesti. Autorica iznosi tvrdnju kako je tiskana knjiga najstarija medijska tehnologija koja uspješno odolijeva pojavi novih oblika i drugim medijskim izumima, ali i kako knjiga nije samo tehnologija koja prenosi sadržaj, nego je dio šireg društvenog sustava koji uključuje autore, čitatelje, nakladnike, knjižare, knjižnice i tako dalje. Osim novih oblika i formata knjige, tehnologija je donijela promjene i u sâm poslovni model, počevši od

distribucije tiskane i digitalne knjige, pa sve do novih poslovnih suradnji s nakladnicima. Na kraju poglavlja autorica govori o razvoju Gutenbergove tehnologije i inovativnim oblikovnim postupcima mletačkog tiskara i humanista Alda Manuzija.

U trećem poglavlju govori se o *Oblikovanju digitalnog sadržaja*. Autorica objašnjava kako konvergencijom medija i tehnologija nastaju novi nakladnički proizvodi koji mijenjaju način na koji shvaćamo knjigu i čitanje. Tekst se u digitalnom mediju obogaćuje integracijom različitih vrsta sadržaja. Integracija digitalne tehnologije u nakladništvo donijela je mnoge promjene, prije svega, promjenu u postupcima oblikovanja nakladničkog sadržaja, promjene u imovini i autorskim pravima nakladnika, suradnji nakladništva s drugim kreativnim industrijama i još mnogo toga. A isto tako, posljedica integracije digitalnih tehnologija u oblikovanje sadržaja utječe i na druge industrije, navodi autorica. Na kraju poglavlja govori se o kategorizacijama u nakladništvu općenito te o kategoriziranju digitalnih nakladničkih proizvoda i nakladničkog sadržaja integriranog novim tehnologijama.

Poglavlje koji nosi naslov kao knjiga, *Metafora knjige*, govori, prije svega, o tehnologiji za nove oblike knjige. S obzirom da razvoj tehnologije u nakladništvu odlikuje sporim i malim poboljšanjima autorica nakladništvo percipira kao tromu industriju koja sporo prihvata nove tehnološke trendove. Naglašava kako je važno uočiti promjene u nakladničkim procesima, kako bi se bolje razumio nastanak novih oblika knjiga te donosi teze i mišljenja brojnih poznatih autora i povjesničara. Analizom scenarija i opisivanjem tehnologija koje su važne za budućnost nakladništva, uviđa se da se neke važne odrednice koje se povezuju s knjigom gube u digitalnom okruženju, ali se stvaraju nova obilježja koja dopunjavaju i obogaćuju čitanje.

Posljednje poglavlje *Europska perspektiva kulture knjige* govori o pozitivnoj percepciji knjige i čitanja u Europi. Govori kako je Evropska unija inicijator mnogih projekata kojima je cilj bolje pozicioniranje digitalnih proizvoda te iznosi inicijative, projekte i politike koje se time bave. Zaključuje kako povijest tehnologije upućuje na to da nismo u potrazi za novim vizijama i revolucionarnim izumima, već da smo u procesu prilagođavanja cijelog društva u kojem svaki element sudjeluje i daje doprinos oblikovanju novog svijeta u nastajanju.